

Nr 11.

Ankom till Riksdagens kansli den 12 april 1910 kl. 7 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Närvarande: herrar Nyström, Fahlbeck, Behm, Säve, Uppström, Sjöholm, Berger, Clason, Bellinder, von Mentzer, af Callerholm, Almqvist, Nilsson, Beckman, Magnusson, Ericsson, von Schéele, Berg, H. S. Hallin och Johansson.

Till konstitutionsutskottets handläggning hafva båda kamrarna hänvisat en af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition, nr 94, däri Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

»L a g

angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

Till lagtima möte sammanträder utan särskild kallelse landstinget i länets residensstad hvarje år den andra eller den tredje måndagen i september månad, allt efter som landstinget en gång för alla bestämmes; dock må, på därom af föregående landsting gjord framställning eller i anseende till inträffade utomordentliga händelser, Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunna annan samlingsort utsätta.

Landshöfding är obetaget att, i kraft af sitt ämbete, landstingets sammanträden öfvervara och i dess öfverläggningar men ej i besluten deltaga. Är ej landshöfding i länet tillsatt eller förordnad, eller har han förhinder, äger den i tjänsten äldste ledamoten i landshöfding-ämbetet den rätt nu sagd är.

År 1910 sammanträder landstinget till lagtima möte den tredje måndagen i september månad; och skall därvid bestämmas, huruvida landstinget skall för framtiden sammanträda till sådant möte den andra eller den tredje måndagen i samma månad.»

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 11 mars 1910.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med Kungl. Maj:t finner utskottet, att de enligt nu gällande bestämmelser fastställda tider för landstings sammanträdande i flere fall icke stå väl tillsammans med det genom kungörelsen den 17 juni 1908 införda stadgande i fråga om tiden för allmänna uppbördens för rättande. Bland de olika möjligheter att råda bot för detta missförhållande, som erbjuda sig, anser sig utskottet, på de af departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anförda grunder, böra förorda Kungl. Maj:ts förslag. Såsom departementschefen framhållit, kan mot nämnda förslag icke med fog göras invändning ur synpunkten af landstingsmännens motionsrätt, då den omständigheten, att landstingsmannens tjänstgöringstid räknas först från och med den 1 september, icke bör anses utgöra hinder för nyvald landstingsman att i förekommande fall redan dessförinnan till landstingets sekreterare ingifva förslag, som han kan vilja väcka i landstinget.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört, hemställer utskottet,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 8 april 1910.

På utskottets vägnar:

J. F. NYSTRÖM.

Reservationer:

af herrar *Clason* och *von Mentzer*, som yttrat:

»Då lagstiftaren velat lämna i landstingens eget skön att afgöra, huruvida de önska sammanträda den andra eller den tredje måndagen i september månad, bör författningen icke tvinga dem att *en gång för alla* på förhand bestämma, hvilkendera af dessa måndagar skall vara deras samlingsdag. Det låter tänka sig, att den först valda med tiden befinnes olämplig — sådant har under landstingens tillvaro inträffat — och det bör då stå ett landsting öppet att få samlingstiden förflyttad till den af dessa båda lämpligare måndagen. Enligt den här föreslagna författningslydelsen skulle dock en sådan förflyttning endast kunna ske genom en ny ändring i själfva landstingsförordningen.

Af den i ärendet förebragta utredningen framgår emellertid, dels att detta icke åsyftats af den ursprunglige förslagsställaren, Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län, hvilken i stället förordat rätt för landstingen att med viss mellantid själfva revidera sammanträdesdagen (se den kungl. propositionen sid. 5), dels äfven att landstingen själfva i allmänhet anslutit sig till denne förslagsställares ståndpunkt. En annan utväg att vinna samma mål har anvisats af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gäfleborgs län, som tillstyrkt sådan lagändring, att Kungl. Maj:t må äga att på framställning af landsting, när skäl därtill föreligger, föreskrifva annan måndag än den nu bestämda såsom tid för landstings sammanträdande. Själfklart synes emellertid, att denna friare valrätt bör inskränkas till att gälla de två måndagar, hvilka med hänsyn till öfriga inverkan förhållanden befunnits ensamt vara lämpliga. Men något giltigt skäl att endast i september 1910 tillåta ett val mellan dessa båda möjliga måndagar lär ej kunna påvisas.

På denna grund hafva vi inom utskottet yrkat, att utskottet skulle, i hufvudsaklig anslutning till hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gäfleborgs län förordat, hemställa, att Riksdagen måtte för sin del

dels antaga följande förändrade lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862:

§ 17.

Till lagtima möte sammanträder utan särskild kallelse landstinget i länets residensstad hvarje år den andra eller den tredje måndagen i september månad, allt efter som landstinget för framtiden bestämmer; dock må, på därom af föregående landsting gjord framställning eller i anseende till inträffade utomordentliga händelser, Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunna annan samlingsort utsätta.

Önskar landsting, att dess samlingstid skall flyttas till annan måndag af dessa båda än den förut bestämda, äger Kungl. Maj:t att på landstingets framställning sådant föreskrifva.

Landshöfding är obetaget att, i kraft af sitt ämbete, landstingets sammanträden öfvervara och i dess öfverläggningar men ej i beslutet deltaga. Är ej landshöfding i länet tillsatt eller förordnad, eller har han förhinder, äger den i tjänsten äldste ledamoten i landshöfding-ämbetet den rätt nu sagd är.

dels därtill foga följande öfvergångsbestämmelse:

»År 1910 sammanträder landstinget till lagtima möte den tredje måndagen i september månad; och skall därvid bestämmas, huruvida landstinget skall för framtiden sammanträda till sådant möte den andra eller den tredje måndagen i samma månad.»

af herrar *von Mentzer, Bellinder* och *Clason*, som yttrat:

»Den föreslagna förändringen synes böra föranleda jämväl en annan ändring i gällande landstingsförordning. Enligt § 50 i nämnda förordning skall redovisning af de den 1 maj utestående rester af landstingsmedlen inom den 1 september afämnas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvarefter redovisningen insändes till landstingets ordförande. Denne har därefter, enligt § 51 i samma förordning, att genom kamreraren upprätta sammandrag öfver uppbördsredovisningen att landstinget vid dess första sammanträde föreläggas. Då Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag, om det godkännes, med säkerhet medför, att ett flertal landsting kommer att sammanträda tidigare än hittills och då, under förutsättning att landsting besluter sig för den andra måndagen i september månad, tiden för sammanträdet kan infalla så tidigt som den 8 september, kan, därest förändringen inskränkes till den af Kungl. Maj:t föreslagna, tiden, hvarinom de i nyssnämnda paragrafer

omförmälda åtgärder skola vidtagas, blifva alldeles för knapp. Detta blir i all synnerhet fallet, där man vill, i likhet med hvad som hittills brukats åtminstone inom ett af rikets län, trycka och öfversända redovisningen till landstingsledamöterna före landstingets början. Af nu angifna skäl och då det icke ur andra synpunkter torde möta något hinder att bestämma den tid, inom hvilken redovisningen af utestående rester skall till Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämnas, till den 1 augusti, anse vi oss böra förorda ändring äfven i detta hänseende.

På dessa grunder hafva vi ansett, att utskottet bort hemställa, att Riksdagen, under förutsättning af bifall till propositionen, måtte för sin del besluta, att § 50 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skulle erhålla följande ändrade lydelse:

Den 1 maj skall fullständig redovisning öfver uppbörden af landstingsmedlen till Konungens befallningshafvande aflämnas, för att till landstingets ordförande insändas, och böra de nämnda dag utestående rester på enahanda sätt inom den 1 augusti redovisas.»